

REKOMENDACJA SEA

DOTYCZĄCA INSTYTUCJI STRZAŁU RATUNKOWEGO

Współczesny terroryzm międzynarodowy stanowi zagrożenie o globalnym charakterze. Polska – jako uczestnik międzynarodowej koalicji antyterrorystycznej – narażona jest na potencjalny atak w coraz większym stopniu. Jedną z form zamachów są uprowadzenia osób i przetrzymywanie ich jako zakładników, co niejednokrotnie prowadzić może do ich śmierci. W takich sytuacjach niezbędne może okazać się wykorzystanie strzelca wyborowego i oddanie przez niego tzw. strzału ratunkowego – oddanie strzału w kierunku napastnika w taki sposób, aby uratować bezpośrednio zagrożone życie ofiary. Bardzo często jest to strzał powodujący śmierć napastnika.

Sytuacja taka dopuszczana jest przez ustawodawstwa wielu państw demokratycznych. Obowiązujące w nich w tym zakresie przepisy zwalniają funkcjonariusza (strzelca wyborowego) z obowiązku poprzedzenia oddania strzału ostrzeżeniem (okrzykiem, strzałem w powietrze), pozwalają też na rezygnację z zasady wyrządzenia jak najmniejszych obrażeń.

Rozwiązania takie są dopuszczalne również w świetle przepisów prawa międzynarodowego regulujących kwestie ochrony praw człowieka. Możliwość pozbawienia życia w obronie jakiegokolwiek osoby przed bezprawną przemocą przewiduje art. 2 ust. 3 Europejskiej Konwencji o ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, znalazła się ona także w przyjętych w ramach ONZ Podstawowych zasadach użycia siły i broni palnej przez funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa i porządku publicznego, co zostało zaakceptowane rezolucją Zgromadzenia Ogólnego A/RES/45/121 z 1990 r.

STAN OBECNY

Obowiązujące w RP przepisy prawa nie dopuszczają możliwości oddania przez strzelca wyborowego strzału ratunkowego nawet w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia ofiary przestępstwa. Strzelec wyborowy może użyć broni palnej jedynie na zasadach ogólnych – tzn. po ostrzeżeniu i w sposób powodujący jak najmniejsze obrażenia. Użycie broni na rozkaz dopuszczalne jest jedynie przez pododdział zwarty i po oddaniu salwy ostrzegawczej – we wszystkich innych przypadkach funkcjonariusz o użyciu broni decyduje sam i ponosi tego konsekwencje prawne. Próby zmiany tej sytuacji podejmowane są bezskutecznie od początku lat 90.

REKOMENDACJA

Konieczne wydaje się wprowadzenie w przepisach regulujących użycie broni palnej przepisów umożliwiających oddanie strzału ratunkowego przez strzelca wyborowego. Powinno to nastąpić na drodze wprowadzenia kontraty, w ramach którego strzelec wyborowy może oddać strzał bez konieczności ostrzeżenia o użyciu broni palnej i nie będąc związanym zasadą wyrządzenia jak najmniejszej szkody osobie, przeciwko której użyto broni. Sytuacja taka byłaby prawnie dopuszczalna w przypadku bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego, gdy łagodniejsze środki przymusu okazały się niewystarczające (bezskuteczne) lub też ich zastosowanie byłoby przeciwskuteczne.

Rozwiązanie takie pozwoliłoby, z jednej strony, na zwiększenie efektywności działań Policji w ratowaniu ludzkiego życia zagrożonego działaniami przestępczymi (terrorystycznymi), z drugiej zaś zapewniłoby bezpieczeństwo prawne funkcjonariuszowi realizującemu zadanie.

Rozwiązanie takie jest zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, która w art. 38 nakazuje ochronę życia ludzkiego, bowiem strzał ratunkowy jest działaniem ukierunkowanym na ratowanie życia ofiary zagrożonego przez napastnika.

Rekomendujemy niezwłoczną nowelizację

art. 17

USTAWY

z dnia 6 kwietnia 1990 r.

o Policji.

Dz.U.2007.43.277 -j.t.

poprzez zamieszczenie dodatkowych treści o brzmieniu:

3. Użycie broni palnej powinno następować w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni palnej.

3a. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia ludzkiego, gdy środki przymusu wymienione w art. 16 ust. 1 okazały się niewystarczające lub ich użycie, ze względu na okoliczności danego zdarzenia, nie jest możliwe, a użycie broni w sposób określony w ust. 3 nie gwarantuje skutecznej ochrony życia ludzkiego, policjant dysponujący właściwymi środkami uzbrojenia ma prawo na rozkaz dowódcy użyć broni w sposób nie uwzględniający przepisu art. 17 ust. 3.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowo warunki i sposób postępowania przy użyciu broni palnej, a także zasady użycia broni palnej przez jednostki wymienione w ust. 2 **oraz kategorie właściwych środków uzbrojenia wymienionych w ust. 3a.**